

Beste leerkracht,

Fijn dat u als leerkracht mee wilt werken aan Sneek viert 75 jaar vrijheid.

Hiervoor kunt u gebruik maken van het *Denkboek* 4 en 5 mei van het Nationaal Comité.

Er is een aparte lesbrief samengesteld voor leerlingen in Sneek over de geschiedenis en de bevrijding van Sneek ten tijde van de tweede wereldoorlog.

In het *Denkboek* van het Nationaal Comité 4 en 5 mei staan de volgende thema's centraal:

- HERdenken, VRIJdenken, BEdenken, AANdenken.

Hierin vindt u digitale lessen die u kunt inzetten als verwerking of verdieping bij bepaalde onderwerpen. www.4en5mei.nl/denkboek ;

Voor de viering van 75 jaar vrijheid zijn voor de projecten van het Nationaal Comité vier doelen opgesteld:

1. In alle gemeenten **verhalen over oorlog en vrijheid** – zowel historische als actuele – ophalen en brengen;
2. In alle gemeenten en op alle scholen **het gesprek op gang brengen** over de betekenis van de Tweede Wereldoorlog, de bevrijding en vrijheid voor nu en voor de toekomst;
3. **Vergroten van het besef** dat 75 jaar na de Tweede Wereldoorlog vrijheid nog steeds kwetsbaar is en inzet vraagt van iedereen;
4. Herdenken en vieren versterken door **nieuwe tradities te stimuleren**, passend bij de tijd en de nieuwe generatie.

De lesbrief is gericht op de bewustwording en kennisbevordering bij de leerlingen over 75 jaar vrijheid in Sneek. De leerlingen kunnen een **keuze** maken uit de volgende opdrachten:

1. De geschiedenis van de Sneeker Bloednacht
2. Theatervoorstelling 'Overlevingsschuld' bijwonen in de Martinikerk te Sneek
3. De oorlogsmonumenten en graven
4. De 'Stroffelstiennen'
5. Voetbalrazzia, Snekers in het verzet
6. De bevrijding van Sneek op 15 april 1945
7. Is oorlog nu echt voorbij?
8. Algemene vragen en stellingen

Bronnen

Digitale sites:

- www.sneek75jaarvrij.nl
- Sneek, su het ut weest; www.sshuw.nl Sneeker Bloednacht
- www.sporenjoodslevensneek.nl; Stroffelstiennen (Struikelstenen) in Sneek
- www.sneekernieuwsblad.nl joods onderduikkind
- Vereniging Historisch Sneek, Fries Scheepvaartmuseum,
- www.tweedewereldoorlog.nl
- www.lc.nl sporen Joodse gemeenschap.
- www.schooltv.nl bevrijding
- Wikipedia; oorlogsmonumenten
- www.4en5mei.nl/denkboek

1. De Sneeker Bloednacht

Wanneer en waarom vond de bloednacht plaats? Wie waren hierbij betrokken? Wat is er allemaal gebeurd? Wie werden er gedood? Wie overleefde? Wat waren de gevolgen? Wat deed dit met de Snekers?

- Bezoek het monument bij de Martinikerk. Maak een foto. Ter nagedachtenis van wie is dit monument geplaatst? Wat gebeurd hier op 4 mei?
- Bedenk vijf vragen voor een eventueel interview met nabestaanden van de slachtoffers.
- Misschien heeft je opa, oma of familie herinneringen aan de Sneeker Bloednacht. (of anders voorwerpen uit de 2^e WO). Schrijf deze op.

Maak hiervan een verslag, poster, collage of presentatie.

2. Bezoek de voorstelling over de Sneeker Bloednacht

Waar speelt het verhaal zich af? Wie speelt wie? Wat vond je van het toneelstuk?

Wat roept dit bij jou aan emoties op?

Waarom moest dit nu gebeuren? Wie heeft nu schuld? Wat vond je onrechtvaardig? Waar schaamde je je voor? Wat had jij gedaan als je toen leefde?

- Doe een interview met een van de spelers. Maak een aantal vragen. Wat doet het met hen die rol te spelen? Is er ook een schuld of schaamte gevoel?
- Noteer dit in een verslag of presentatie.
- Maak een gedicht hierover van elf woorden. (Elfje)

3. Oorlogsmonumenten en graven in Sneek

Hoeveel oorlogsmonumenten heeft Sneek? Schrijf ze op. Waar staan ze allemaal?

Ga erbij langs en maak zelf foto's.

Waarom staan ze daar? Wat is de betekenis van het monument. Voor wie?

Welke zijn daarvan Joodse monumenten? Ter herinnering waarvan? Zoek de achtergrond.

Zijn er ook nog oorlogsgraven in Sneek? Waar? Wie liggen daar?

- Maak hierover een mooie presentatie in Powerpoint. Presenteer aan de klas.

4. De 'Stroffelstiennen' (Struikelstenen)

Wat weet je over de zgn. 'Stroffelstiennen' ? Waarom zijn deze geplaatst?

Waar zijn deze geplaatst? Hoeveel zijn er in Sneek? Wat is het verhaal achter deze stenen?

Welke families zijn opgepakt in de oorlog en waar zijn ze gestorven?

- Beschrijf het verhaal van een Joodse familie uit Sneek. Hoe leefden ze hier in Sneek.

Zoek een plattegrond met de Stroffelstiennen en maak een wandeling langs de stenen.

Nodig eventueel een stadsgids uit om hierover te vertellen.

- Maak foto's en verwerk deze in een verslag in Word of Powerpoint.

5. Sneker voetbalrazzia en Snekers in het verzet

Wat weet je over de Sneker voetbalrazzia? Waar en wanneer heeft deze plaatsgevonden? Wat gebeurde er precies? Zijn er mensen opgepakt tegen hun wil? Wat moesten veel mannen doen? Nodig eventueel schrijver en journalist Peter van der Meeren uit om te komen vertellen.

Noem enkele namen van Sneker verzetsstrijders. Zoek informatie over hen op.

Wat was hun betrokkenheid in het verzet. Hebben ze het overleefd?

Noem een aantal straatnamen in Sneek, die naar hen zijn vernoemd.

Lees eventueel het boek over de Sneker verzetsman Jan de Rapper. Wat weet je over hem?

Heeft je familie ook herinneringen aan mensen uit het verzet. Schrijf of neem de verhalen op. Misschien hebben ze nog voorwerpen uit de oorlog? Waar werd het voor gebruikt?

- Maak een verslag in Word. Voeg eventueel ook foto's of plaatjes toe.
- Je mag ook een podcast maken over een gebeurtenis.

6. De bevrijding van Sneek

Wanneer is Sneek precies bevrijd? Door wie werd Sneek bevrijd? Wat gebeurde er toen in Sneek? Wat deed dit met de mensen? Wat gebeurde er met de Duitse bezetters? Wat gebeurde er met verraders, NSB-ers?

Wat vieren we op 5 mei? ? Waarom is dit nu van betekenis voor jou en het land waarin je leeft? Is gedenken belangrijk? Wat betekent vrijheid voor ons nu? Hoe belangrijk is een democratie als rechtstaat? Hoe vind jij dit? Ben je tevreden met je leven in dit land? (Sneek)

- Zoek naar verhalen, krantenberichten en foto's uit die tijd. Maak hiervan een verslag of collage over de bevrijding van Sneek.
- Maak een gedicht/ontwerp over het thema 'Bevrijding' en maak hiervan een poster.

7. Is oorlog nu echt voorbij?

Nodig vluchtelingen uit op school uit het AZC in Sneek om hierover te praten,
Of bezoek het AZC, indien mogelijk.

- Maak vragen om aan vluchtelingen te stellen waarom zij hier zijn?

Waarom zijn ze gevlucht? Wat betekent veiligheid voor ze.

Hoe zijn hun ervaringen in hun eigen land geweest? (Indien ze hierover willen vertellen)

Wat deed de oorlog met ze? Hebben ze nog familie in hun geboorteland? Wat betekent 'vrijheid' voor ze? Wat vonden ze onrechtvaardig? Wat betekent 'democratie' voor ze?

- Maak hiervan een (film)verslag of reportage.

8. Algemene vragen en stellingen

Algemene vragen

De leerlingen krijgen de gelegenheid om over een antwoord na te denken. Wie kan uitleggen hoe hij aan zijn antwoord komt? Is er ook een ander antwoord mogelijk?

1. Help je de vrede door een geweer op te pakken?
2. Wat is oorlog? Wat is vrede?
3. Is vrede vanzelfsprekend? Is oorlog vanzelfsprekend?
4. Moet je altijd zorgen voor bescherming, ook als er vrede is?
5. Is goed en kwaad voor iedereen hetzelfde?
6. Is pesten een soort oorlog in het klein?

Stellingen (waar of niet waar)

De leerlingen die de stelling 'waar' vindt gaan staan. Wie hem 'niet waar' vindt blijft zitten.
Wie kan uitleggen hoe hij heeft gekozen?

1. Voor vrede moet je blijven vechten
2. Als er geen soldaten waren geweest om de wereld te bevrijden, was er nu geen vrede geweest in Nederland.
3. Oorlog moet je altijd zien te voorkomen.
4. Een oorlog is pas echt over als je kunt vergeven.
5. Het is onzin om je leven te wagen voor onbekende mensen in een vreemd land.
6. Je kunt ieder conflict oplossen door een (goed) gesprek.

Veel succes met de verwerking van het Denkboek en/of de keuzeopdrachten van de lesbrief.

Sneek, 27 januari 2020

© S. Horjus